

NAŠE NOVINE

POLITIČNI- GOSPODARSKI I KULTURNI TEDNIK.

Prihaja vsako nedeljo. — Cena: »Naši Novini« je na leto 40 D. na polleta 20 D. Oglasi se tudi spremajo. Cena ednega kvadratnega centimetra za ednok 75 par. Za večkrat popust. Rokopisi se nevrnejo.

Uredništvo i uprava je v Dolnji-Lendavi št. 32.
Izdajatec: FERDINAND HERMAN r. k. kaplan.
Odgovorni urednik: HARI LEOPOLD ev. p. duhovnik.

I. Leto 8. številke.

Dolnja Lendava, 11. jula 1926.

Cena edne številke 1 Dinar.

Ali smo edno?

G. Klekl stokrat ponavlja v svojih »Novinaj«, ka smo mi i štajerski pa kranjski slovinci edno, to je: eden isti narod. Či on to tak razmi, ka smo oboji slav-ska, slovanska fajta rod, ali ple-me, te istino ma. Ali tak smo te mi s Hrvatami, Srbami, Bolgarami, Rusami, Čehami i Poljakami tudi edno, ar so tei tudi slavsko-ga plemena, slovanski rod. Zakaj pa te Klekl nova stranka po svojih novinaj vsigdar to piše i v Belgradi tudi to glasi, ka so Srbi, Hrvatje i Slovenci ne eden isti narod? Či so Slovenci, Hrvatje i Srbi ne eden isti narod, te smo mi prekmurski slovinci tudi ne eden isti narod s štajerskimi i kranjskimi slovinci. To je sveta istina. Te istine nikši Klekl nemre pobiti. Ar glejte, zakaj lejko pravimo to, ka so Srbi, Hrvatje i Slovenci ne edno, eden isti narod? Zato, ar so več kak jezero let ločeni bili eden od drugoga, vsaki se je pod drugim vplivom, pod drugov kulturov razvijao. Srbi so prvotno spadali pod izhodno-grško casarstvo i tak so se razvijali v smeri bizantinske kulture; zato so tudi pravoslavni, ar z Carigrada so njim to vero glasili. Potom so Turki leta 1389. na Vidovden na Kosovom polju premagali Srbe; i od toga časa naprej so Srbi petsto let pod turškim vplivom se razvijali, turške manire, turške reči i turško miselnost gorizeli, vnogi tudi turško vero. Zato lejko trdimo, ka so Srbi slavski govoreči krščanski Turki, ali najmenje na pol Turki. Neposredni sosedje Srbov so bili več kak jezero let Hrvatje. Ali ne so spadali ž njimi v edno državo, nego kratki čas so meli svoje narodne krale, potom pa so jezero let z Vogri vkup ednoga krala meli. Tak so se Hrvatje razvijali pod

vogrskim vplivom, deloma pa pod benečanskim, oziroma italianskim vplivom. Da so pa Hrvatje vsigdar meli svojo skoro neodvisno državnost, zato so oni najbolje obdržali slavsko miselnost, ali pravimo, slavsko naturo (zvün Rusov, od šterih zdaj ne govorimo).

Slovenci, štajerski, koroški, kranjski i primorski so osemsto let pod nemško nadoblast spadali, razvijali so se pod nemškov kulturov, gori so zeli nemško miselnost, nemški način mišljenja, delovanja. Zato lejko trdimo, ka so tej Slovenci slavski govoreči nemci. Njihova naprednost v obrti, v trgovini, v organiziranji, vse to je nemški vpliv. Či znamo nemški, pa čtemo slovensko knjigo, na vsakom stavki spoznamo nemški vpliv, nemško miselnost.

To so tak trije bratski narodi: Srbi orientanci, na pol Turki; Hrvatje za dve-tretine Slovani, za edno tretino Vogri i Italijani; Slovenci, za tri-četrt Nemci i za eden četrt Slovani. Gotovo da so tej trije dnes ne eden narod, kak so Danci, Švedi, Norvežani, Holandci i Angleži tudi ne eden narod z Nemci, či so ravno vsi Germanski rod.

Kaj pa mi prekmurski Slovenci? Gde pa mammo mi ž njimi vkupno zgodovino i kulturo? Mi smo jezero let spadali pod Vogre, oni pa pod Nemce. V starih časih smo nigdar nikši stikov ne meli ž njimi. V zadnjih 30 letaj smo si kupovali molitvene knjige v njihovom jeziki, štere smo z velikov težavov čteli. Ništeri bole vučeni so tudi meli knjige družbe sv. Mohora. Ali te malenkosten vpliv je ne mogao uničiti v nami vogske miselnosti, štero je v nas vcepila jezeroletna zgodovina.

Zato smo mi s štajerskimi i kranjskimi slovinci na teliko eden narod, na keliko so oni eden narod s Hrvatami i Srbami. Ka mi

tudi to pravimo, ka »slovenski« gučimo, to je ne odločilno, ar Slovaki tudi »slovenski« govorijo, pa itak nišče ne trdi, ka smo mi i oni eden narod. »Slovenski« to je splošna označba slavanskih jezikov. Slovenski = slovanski = slavski.

Či pa g. Klekl i štošteč drugi itak šče trditi, ka smo mi eden narod s štajerskimi i kranjskimi slovinci, teda tudi to mora priznati, ka so Slovenci, Hrvatje i Srbi eden narod. Či pa mi v zgodovini jezero let nazaj idemo i tiste narode, šteri so pred jezero letami edno pleme bili, zdaj za eden narod imenujemo: zakaj pa te nebi ešče sedemsto let nazaj šli v zgodovini i zakaj nebi vseh tistih imenuvali za eden narod, šteri so pred preseljavanjem narodov eden rod tvorili? V tistom vremeni so pa vsi Slovani v dnešnji Rusiji prebivali. Tak pridemo do toga, ka so vsi Slovani eden isti narod. Denešnja razna imena slovanskih plemen se dajo razložiti po različnih zvunešnjih okoliščinaj.

Kakša oblast nas more prisiliti, naj ravno tisti čas pred jezero letami priznamo za mejo, od štere naprej razna plemena Slovanov posebne slovanske narode tvorijo? Ne, toga mi ne priznamo. Ali — ali! Ali so vsi Slovani, šteri so pred 5 jezero letami ednoga vkupnoga očo meli, eden narod, ali pa moramo sprejeti denešnje razlike, denešnje narodno stanje. Po denešnjih razlikaj, po denešnjem narodnom stanji smo pa mi prekmurski slovinci ne eden isti narod s štajerskimi i kranjskimi slovinci.

Masok Jafetov.

Slovenska krajina.

Od začetka Prekmurske stranke je zdaj prišla prva številka Klekl nove »Novine«, štera ne na-

pada v osebi organizatore te stranke. Kda za to povemo javno naše priznanje, izjavimo tudi, da mi niti brez toga ne bi šli na osebne napade, nego bi ostali pri tem, kak smo to začnoli, to je bojuvati se samo proti škodliivi autonomiji i združiti naše Prekmurce v edni stranki za dobrobit Prekmurja.

Ali se ne zavupamo niti g. Klekl ni, — niti njegovimi štabi i sploh Klerikalcem, da bi to samo iz čistoga čuta storili. Nič ne je to drugo, samo premenjena taktika, i vala samo od dnes na vütro. To znači tudi ta novost Novine, od štere zdaj pišemo.

G. Klekl neščejo več znati od Prekmurja. Kak smo mi povedali našo parolo; — »Prekmurje prekmurcem!« i smo si vzeli po programi nam dopadajočo ime »Prekmurska stranka!« g. Klekl so grozo dobili od toga imena i neščejo več to nūcati. V Novinaj zdaj novo ime čtemo, štero smo ob prvimi niti nej razmili: Slovenska krajina! To ime so zdaj darūvali za svoje podanike i neščejo več niti čüti za te rejč: Prekmurje!

Slovenska krajina! Pri tem imeni pa moramo malo henjati i zmišlavati, kaj je to i kaj znači to? —

G. Klekl od par let naprej naš kraj imenuje za »Slovensko Krajino«. Te kraj je nigdar ne meo toga lastnoga imena. Či so našega človeka gde na Vogrskom pitali, odkec je, je že znao tak odgovoriti: »Onnan a vend vidékröl, tam iz slovenske krajine!«; ali to je bila označba kraja, ne pa lastno ime.

Negda so vogri naš kraj imenuvali za »Tótság«, to je: slovaški kraj ar so slovake i slovence naučeni lüdje za edno držali. Mursko-sobočki dekanat se je tudi v diöcezanskem šematizmu imenuvao »Tótsági esperesi kerület«, to je: slovaške krajine dekanat. Proti tomi so protestirali pok. dr. Iva-

noci i od tistoga časa se dekanat zove »Mursko soboški dekanat«. Mislim, ka g. Klekl ne imenuje našega kraja zavolo toga za »Slovensko Krajino«, ka bi ščeo »Tót-ság«, to vogrsko cono na slovensko prevesti. Zakaj pa te? Gđa je 1918. leta vogrska vlada vsem narodom stároga vogrskega orsága autonomijo ponujala, té so za Rusine izdelali nekakša autonomna pravila i so tisto zemljo, gde Rusini prebivajo, imenovali za »Rusinsko Krajino«. Po toj muštri (példi) je g. Klekl vküp s komunistom dr. Obálom kovao autonomijo za denešnje »Prekmurje« i je šteo imenovati to autonomno pokrajino za »Slovensko Krajino«.

Tak je nastanolo to ime »Slovenska Krajina«. Začetek toga imena z Budapešta zhaja. Ali ravno tak bi se slovensko Štajersko tudi lajko imenovalo »Slovenska Krajina«. Kranjsko se pa itak že od starih časov imenuje Krajna = Krajina.

Politično stvar ste s tem otekoli i mogoče mislite zdaj že na posebno »Prekmursko autonomijo« mesto autonomne Slovenije, na autonomno Slovensko krajino tak, kak ste se z Obalom i grofom Karolyiom pogajali? To veliko pomeni za celo Prekmurje! A ne samo za Prekmurje nego tudi za celo državo, — za celo Slovenijo, — i za celo klerikalno Slovensko Lúdsko Stranko, šteri ste bili član do sedaj.

Nam je poznan načrt takratne autonomne Slovenske Krajine, republike grofa Karolyi-Obal-Kleklna. Mi glede te autonomije celi projekt vidimo v vašaj Novinaj od te. Samo bi radi znali kaj pomeni to dnesden, — kaj pomeni proti nam v zvezi z našim političnom

stopajom za edinstvo države, — kaj pomeni proti Vaši politični vavljuvanji kak član S. L. S.?

Mislmo, da je dužnost Vaša proti nam i proti javnosti cele naše države pojasniti, kaj mislite ustvarjati ešče z nami i z našim dragim Prekmurjem. Odgovor očekujemo!

Politični glasi.

Skupščina je razpuščena.

Vlada je skupščino razpuščila po zglasani nettunski konvencij. Nekaki zrok v tem iščejo, da se vlada tak leže pripravla na občinske volitve, štere do v kratkom časi držane v Srbiji. Opozicionalne stranke so protestirale proti razpuščenju skupščine, ar bi zdaj preveč potrebno bilo, či bi parlament vküper bio i delo, naimre zdaj, da so vode pa po celoj državi tak velike škode napravile.

Slovenska orjuna je razpuščena.

Za volo krvavi dogotkov na vidovden v Ljubljani, je notranji minister slovensko orjuno razpuščil. Na te dogodke Slovenija nemore ponosna biti, ar se je te krvavi boj med orjunov i policijov te zgodo, da je tak dosta tujcov i srbski parlamentarcov i drugi ljudi bilo na Ljubljanskem velkomsenji. Naša država tak dosta orožništva ma, šteri lejko gori držijo mir i zato ne potrebujemo druge organizacije za to.

Pašič je nevarno obetežao.

Iz Karlsbada pišejo, da je g. Pašič nevarno obetežao. Zaman je, visoka so že njegove leta i dosta je delo v svojem žitki, zato je pa ne čudo, či je njegovo telo že otrudilo.

Francija je v velkoj krizi.

Zaman se v Franciji edna vlada za drugov spreminjava, svoje pe-neze nemrejo stabilizirati i frank den za dnevom spada. Listi pišejo, da sedašnja Briandova vlada nemore dugo ostati na svojem mestu. Parlament je tudi betežen i nemre delati; najbrž razpuščijo parlament i vöspišejo nove volitve.

Dr. Beneš ostane.

V zadnjem časi se je dosta pisalo od toga, da dr. Beneš dale neostane zunanji minister Čecho-Slovakije. Ali da se v njem cela država zavüpa i da na to mesto se bogši mož nenajde, zato on dale ostane zunanji minister.

Turčija.

Turčija tudi nemore do konsolidacije priti. Ne davno so držav-noga predsednika, Kemal pašo bujti šтели, ali to se je ne posrečilo. Za toga volo je policija preveč dosta ljudi aretirala med njimi i 25 poslancov. Režim Kemal paše je preveč labilen, ar so ga že njegovi najbogši prijatelje zapustili.

Nedelja

po risalaj sedma.

»Pravo je Jezuš vučenikom svojim: Varte se od krivi prorokov, šteri prihajajo k vam v ovčenom gvanti; znotra so pa zgrabljivi vuc-ké (Sv. Matej v VIII. tali).«

Delo prorokov je bilo, da so po božjem navdihovanjem napovedali prihodnje reči, ljudi učili i karali pred grehom. Med proroki so pa nastali večkrat krivi, lažnjivi proroki, ki so ljudi napačno včili. I te krivi proroki so:

»Krivi proroki« so za možke:

Pijanci ali »vinski bratci«, šteri je zovejo, vabijo v krčme, i je navadijo pijančovat. Posebno pa te po nedelaj i svetkaj je zavijo v krčme, pa tak zamidijo božjo službo. — Pred takšimi obrni hrbe, bojdj glihi, beži pred njimi,

da ne böš zavoljo njih naveke nesrečen Igralci, šteri te hvalijo i zovejo k igri, vej je pa to nikaj, za par krajcarov se malo poigramo. Či je to nikaj te pitam: »Koliko jij je že po kartaj se obogatilo i je prišlo v nebese? Karte i pijače so nevarne igrače, koliko jij že ravnok pri tej zgubilo dušo i telo.

»Krivi proroki« so ženske: tisti ljudje, šteri ti tak radi prinašaje pošte, ka je što o tebi gučao. Eli ti je stem kaj pomagao? Ravnok nikaj! Samo čemeran si, da ne moreš spat, kregaš se, koneš, sovražiš, obrekuješ. A večja sovražnica ti pa je ravnok tista, štera ti nosi pošto, kak ona, kak ona ki je od tebe kaj pravila. Zato pa nigdar ne daj na kaj takšega.

Krivi preroki so, šteri govorijo proti veri, duhovnikom, »Cerkvé«. Te imajo prazno glavo, namazan i zagiften jezik Pri svojem modrovanju so pa strašno modri i vučeni, či tudi komaj zna šteti i pisati. Pa to ni kaj ti naj ne dene, ar čem krajša je pamet, tem dugši je jezik, i si z jezikom pomagajo tam, kje si ne morejo spametjo. Takši ljude ne bode zmagali nad cerkvi, ne protli vero.

Krivi prorokov se pa moremo varovati, ar nas odvračajo od prave i nas navračajo na kriva pota. Jaj! tistemu, šteri jim verje, ar z njimi vred se pogubij.

GLASI.

Premeščen je g. davčni nadopravitel Del Hunja iz Dolnje Lendave nazaj v Ljubljano. G. Del Hunja je samo par meseca bio tu, ali smo ga vsi radi meli i obžalnemo, da ide stran, politične intrige so ga sem vrgle i je prišel iz štrofa se. Žali Bog pri tak dobrem uradniku fčasi se opazi, da je štrofanje pomota i se nam vzamejo.

Kmetijsko šolo dobi Prekmurje Kralj je že potpisao dovoljenje, da se v Rakičani ustanovi kmetijska i živino rejska šola, štera bo samo eno leto trpela.

Ogenj. 24. junija je Janaši Vas v vesi Selo ogenj uničil (zadnjo hrambo. Zgorelo je seno i škod. Škode je dosta, a hramba je bila zasakulerana i tak se mu kvar poravna. Ognjengascom se za-

Podlistek.

Bog ne bije z botom.

Iz madžarščine.

Šari Števan, je batrivno odgovoro dečki.

Števan, Števan, si je muvo stari. Idite k staroj mami, ona vam da pogache i paščo se je vö na travnik.

Za kratki čas so Gaborovi pa ničali zvone, komaj so pokopali Janoša, betežen je postao drugi sin Peter i te trejti sin Laci je že tudi kašlao. V jesen so šteli Petra oženiti, že je meo zaročnico.

K Peteri so včasi zvali vrača, ali že je ne bilo pomoči, samo je to pravo, da je Laci že tudi v njem i da je on mlajši i slabši, kak Peter, zato on znabit i ešče prvo odide. i tak se je zgodilo. Laci ja so pokopali, Peter se je

ešče držao, ali beteg je močnejši bio.

Gabor Števan je ednok notripogledno k svojem i betežnomi sini.

Peter goristani, ne manjari, zdaj je podpisao Toth Števan pogodbo, naš je travnik, šteri je ravno pri našem. Pa dobimo dosta sena.

Peter je samo z rokov migno.

Ne trbe že meni dosta zemle oča. —

Tisti den večer, gda je Gabor Števan po hatari hodo je odprvim čüto, da je žitek nikaj ne vreden samo z bogastvom. Nikak je ne šteo vörvati, da Peter, ki je tak močen bio, tudi odide za ovimi.

Ne püstim ga, toga ednoga pa že ne püstim je skričo čemerno i z pesnicov je na sto vdaro, kak je pri vinskoi ročki sedo, v zadnem časi je dosta vina pio te trezen človek, naj tak razžene lagve misli. Ne püstim ga i konec je i začno je sem ta hoditi

v hiži. Iz sosedne hiže se je süho kašlanje čülo, potom Gaborojce tihi glas.

Ka žeš moj sin. ka ti naj dam, da te nede bolelo?

Gabor Števan si je nazaj seo k stoli i doj je nagno svojo glavo.

Na kesno je že hodilo vremen, gda je ednok Pal proti domi šeo s sprevaanja. Kre cintora je pelala njegova pot. Že je skoran kmica bila, samo njegovoga oča družinska grobnica se je belo vösvetila. Pal je napamet vzeo, da nekaj sekero v mlati po steni grobnice. Ne si je mogo zmisliti, što je to, ar je cintor pred vsakim sveto mesto.

Ta se je paščo i skričo je na tam bodočega človeka: Što je, ka delate tam?

Človek se je prestrašo, skorom bi me sekira vujšla v roke. Pal je spozno svojega oča.

Ljubleni oča, ka delate tam? Vküper-

skočete grobnico.

To ščem si je muvo Gabor Števan

Pal je tak vido, da bi oča njegov ne pri pameti bio. Niti je ne pogledno sina, tak da bi ga ne pozno, dale je mlato grobnico.

Samo etiva dva trama potrebujem jaz, v dvori sem meo eden oreo, z tistoga sem dao napraviti. Tak mi je edna ženska pravla, ka dokeč sta etiva trama tii, tečes vsigdar zavete nekakoga z moje hiže k sebi. Ali vö je skopam, nazaj je odnesem i znova je ružiti začno po tramaj.

Pal je prejo njegovo roko: i vi vörjete to norost oča? i trdo je v očine oči pogledno. Gabor Števan tak da bi na sinovine reči k sebi prišo.

Ne vörjem, ne vörjem, ali vse sprobam ka drugi pravijo, Petra ne dam ta, ne tebi. ne tvojemi Bogi. ar mi samo vüva ščeta vkrajzeti mojega sina. Püsti mi roko i daj mi mir. . .

hvaliti, da se je ogenj ne delo širo.

Osebnost. Mnogočastiti c. kanonik Florijan Strausz so odšli v toplice, kje se bodo mudili dva tedna. Tam so tudi vlč. g. Jožef Čačič čeremovski plevanoš.

Strele je vdarila. Pri zadnjem viheru je strela vdarila med delavce, ki so šli od lendavskega alomaša proti Lendavi pa tak srečno, da je samo ednoga vrgla na zemlo, a drugim se je ne zgodilo nikaj.

Nagla smrt. V Dolnji-Lendavi je od vsej dobro poznan Böhler se zdrav šeo spat, a na drugi zajtro so ga mrtvega našli.

Žetev se je začela. Pa po vsej krajov dobimo glase, da vse posedi žito i pšenica leži i je grahor nadvladivao nad njimi. Zmet na je žetev, pa še tem bole, ar so vlati jako prazna. Dosta žita pa se v vodi to posebno vidimo v Prekmurju i v Medjimurju.

Umro je od veselja. Na francuskem v varaši Avignoni so domači püšpek med sv. mešov pobiraši (mežnarju) dali od sv. Očeta poslano odlikovanje. Pobiraš je bio tak veseo, ka da je prišeo domo ga je božji žlak vdaro i je bio takaj mrtev.

Novi alomaš. Na železnici Murska-Sobota-Ormož so napravili novi Alomaš pori vesl Dokležavje so jako lepo sprejeli oni vlag, šteri se je prvokrat stavo na tem prvem alomaši.

Posvetitev novoga püspeka. V Zagrebi so 4 julija pri velikij slovestnoj posvetil milost. Dr. Ferenc Baron Salis-Seewis-a za püspeka.

Velika povoden. Od dosta dežja so vse reke i potoki polnjeni i vodo vövlili na rodovito zemlo. Velika povodenj je bila v Ptui, kje je pou varoša bilo v vodi. Železnice so za eden pouden bile stavljene. Ravno tak v Oseki.

Uradno poročilo o škrlatici v Prekmurju.

Nekateri listi so v zadnjem času o škrlatici v Prekmurju priobčili deloma netočna, deloma pretiravajoča poročila.

— Hodte domo oča, jaz vas domo sprevodim, velika bolezen vas sploj zmeša.

Zmešana je moja glava vsigdar i od vina, ar jaz pijem, mam zakaj, svoje pijem. Ali ka ščeš zmenom? Idi od mene, jaz nepotrebijem ne Boga, ne cerkev, ne dühovnika i ne molitev ar sem jaz bogatec, jaz lejko z ene žepke celo ves vöplačam, lejko doj küpim cerkev, lejko držim sebi takšega dühovnika, kakšega jaz ščem, tebe meni ne trbe. Vö je potegno eden glaž žganice i močno si je ž njega potegno.

To je dobro, to mi pomaga, ne vidim i ne čütim zdaj nikaj. Ali zdaj je že preveč slabo stao na nogaj. Pal ga je prejo za roko i ga je domo pelo. Stari Gabor si je po celoj poti gučo: Či Peter merje, te jaz nemam več sina, na koga te ostane herbija, i na to misleči se je zajokao.

Da bo javnost pravilno informirana, naj služijo nasledni uradni podatki:

Minolo jesen je škrlatica razsajala v sosednem Medjimurju. Domnevno po živinskih trgovcih prenešana v srez dolnjelendavski, se je tu zaradi goste naseljenosti prebivalstva v zimskih mesecih neopaženo razpasla ter dosegla svoj višek v maju 1926. s 47 slučaji obolenja. Pojavilo se je tudi v srezu murskosobotskom, vendar se jo je tu posrečilo zatreti. Septembra 1925. je bilo v srezu murskosobotskem 12 slučajev obolenja, januara letošnjeg leta 4, februarja 1, marca pa že noben slučaj več.

Ker so bile vse okužene hiže strokovno desinficirane i so se tudi sicer podvzele vse potrebne zdravstveno-policijske mere, je iskati vzrokov ponovnemu pojavu te bolezni v mesecih april, maj i juni letošnjega leta v ponovni infekciji.

To pot se je bolezen takoj ob pričetku pojavila v dokaj resni obliki. Zdravstvena oblastva so epidemiji posvetila vso pozornost. Ker ni bilo upati, da bi se bolezen učinkovito zajezila, če se bolniki puščajo v domači oskrbi, se je odredilo prevažanje bolnikov, in to ob spremstvu desinfektorjev, v murskosobotsko izolirno bolnico. Izdale so se stroge kontumacijske odredbe, v zdravstveno policijsko službo je bila vstavljena ojačena žandarmarija, ustanovile so se v okuženih krajih občinske straže, da kontumaciranim domovom donašajo živila, oskrbujejo živino in obavljajo druga najnujnejša dela. Končno se je moralo do nadaljnega ustaviti tudi vshajanje vernikov k službi božji v nekaterih cerkvah, ki so se nahajale sredi najbolj okuženih okrožij.

Na drugi den je lepo vreme bilo. Pal je vöni sedo na trnaci, ali na drugo si je ne mogo misliti, kak na preminoči večer. Dobro je znao, da njegov oča dosta trpi i rad bi za toga volo potraštao svojega očo.

Odločo se je da obišče svojega očo i oboroženi z ljübeznostjov i vernostjov zproba, ka pa, da njegov oča notri püsti v svoje srce vere trošt. Ravno se je na pot vzeo, gda je vido da skoz po ogracki k njemu prihaja njegov oča. Ne on gizdavi Gabor Števan, nego eden potreti človek, takši kak smo mi vsi, či bolezen moremo nositi.

Z poniznostjov se je blizo k svojim sini, ki je pred njega šou, njegove lice so blede, ali njegov pogled je čisti bio, doli je vzeo klobük pred sinom:

Ne sem k tebi prišo moj sin, nego k dühovniki. Trejti moj sin mere

Do 27. junija t. l. je bilo v murskosobotsko izolirno bolnico prepeljano skupaj 141 bolnih otrok, od teh 62 iz murskosobotskoga, 79 iz dolnjelendavskega sreza. Od teh jih je do 27. junija t. l. umrlo 8.

Kot najuspešnejše sredstvo pri zatiranju epidemije se je iskazalo koncentriranje bolnikov v izolirni bolnici. Ko se je moralo računati s možnostjo, da izolirna bolnica utegne postati premajhna, je higijenski zavod v Ljubljani s pomočjo Rdečega križa poskrbel, da se je postavila zasilna bolnica v obliki Deckerjeve barake. Če bi tudi ta postala pretesna, se je v pomanjkanju drugega primerne prostora rezervirala še gimnasijska telovadnica v Murski Soboti, s katero pa se je od vsega početka računilo le tedaj, či bi epidemija zavzela katastrofalen obseg.

Med tem pa so že izdane kontumacijske odredbe v zvezi z delno omejitvijo prometa pokazale uspeh. Tudi uvedbi sistematičnega imunitatornega cepljenja se ie zahvaliti, da epidemija v zadnjih dneh vsaj več ne napreduje in da se trenutni položaj sme označiti kot stacioniran.

Mnogo truda se je moralo pri tem posvetiti pouku prebivalstva, ki je sprva opasnost bolezni podcenjavalo in z nezaupanjem sprejemalo odredbe in navodila zdravstvene službe. Tudi je bilo zlasti v raztreseno ležečih hribovitih krajih težko nadzirati točno in vestno izpolnjevanje izdanih ukrepov. Osobito proti prevažanju bolnikov v izolirno bolnico je bil v prvem časi odpor velik. Tako so se pripetili slučajji, da so matere bolne otroke poskrila v druge vasi, ka je sanitetni avto z desinfektorjem

prišel po nje, da jih preda zdravniški oskrbi. Naravno da se je tudi zapiranje cerkev ponekod tolmačilo krivo ter izzvalo neopravične kritiko, dočim so drugod cerkvena predstojništva, svesta si izrednega položaja, ko so zapazila preteča nevarnost, sama ter iz lastnega nagiba do nadaljnega ustavila skupno službo božjo, še preden je došel tozadevni oblastni ukrep.

Obrazloženim okolnostim je pripisati, da je doslej dognano število smrtnih slučajev izven izolirne bolnice razmeroma veliko. Doslej je uradno ugotovljenih 75 takih smrtnih slučajev. Vendar je v tem številu brezdvomno izkazanih tudi več slučajev otrok, ki so podlegli gripi, ker je bila v Prekmurju istočasno močno razširjena tudi ta bolezen.

Maribor, dne 28. junija 1926.
Iz pisarne velikoga župana mariborske oblasti.

Moji odgovori: Dr. Némethy Vilmoš.

Da so to nikdar nej šteli agrarnim interesentom dati k šenki ali pa vzeti grofom, hercegam, to svedoči okolnost, da so istočasno z razdelitvijo zemle v mirovni pogodbi se zavezali naši, da vsaki madjarski ali avstrijski državljani sme obdržavati svojo posestvo, ali ako se mu odvzame, te se plača celja vrednost. Či pa za tuje državljane so tak usigurali, da dobijo vse plačeno, či se njim zemla vzame, te za naše državljane tudi to tak more biti, ar nikša država nemre bole slabo ravnati z svojim državljanom, kak s tujcem.

To dokaže, da veleposestnik more dobiti plačeno küpnino. Zdaj že samo to je pitanje, kak se njim plača i što njim plača.

Či agrarni interesent k šenki dobi zemlo, te država more plačati, či pa nej, te sam agrarni interesent more küpiti.

Gabor Števan je ponizno poslušao svojega sina reči. Zdaj sta se oba paščila k Petri.

Peter je ešče živo, gda sta ta prišla, Roko je dao Paliji i proso ga je, naj njemu da sveto Božo večerjo.

Cela držina je vküper bila. Katica z možov i z decov i vsi so okoli posteale stali.

Gda je Pali moliti začno, stari Gabor Števan si je dölöpökknö k posteli merojočega sina.

Pali, — jaz sem tudi preveč bešten, spove mene tudi. Roke Palija so se trosile, gda je svojimi merajočimi brati i svojimi očmi božo večerjo delio. —

Skončalo se je. . . Peter je mro, Gabor Števan je goristano, kak novi človek, te stari i grešni je pa mro.

— Konec. —

i nemore mreti, hoči i prinesi nazaj k meni Boga, ar kak je On odišo od mene, nega blagoslova v mojoj hiži.

Bog je zdaj tudi tam, oča moj, samo je ne bilo srca, štero bi Boga našlo.

I nadeljüvo je Gabor Števan: moli k svojimi dobromi Bogi, šteri je tebe vsigdar obarvo, ki je vsigdar s tebo bio, naj obdrži žitek Petra; prosi ga, moli ga i tebe poslüne.

V dobro mesto ste prišli ljübljeni papa trošt, toložbo iskat. Ali Peter že na nikšo molitev neozdravi. Ne zato trbe vero i Boga, da bi on naše težkoče odvzeo od nas, či ga prosimo. Ne nas je na to navčo Kristuš, nego naj v vadlivanji, v veri trošt i tolažbo najdemo proti žitke nevolam, naj znamo trpeti i se vüpati, kakkoli veliki križ nas dosegne. Bog nas ne potrebuje, nego nam je dobro, či se vsigdar lejko k njemu obrnemo.

Proti prvi mogočnosti, da bi država plačala i agrarnim interesentom k šenki davala zemlo, dosta zrokov je; — tak na peldo:

1. Ki k šenki dobi zemlo, tisti niti ne poštuje tisto zemlo tak, kak tisti, šteri je z veliko nevoljo si spravo sam, —

2. tak bi ravno tisti tudi dobili med siromaki i vrednimi, šteri so mogoče svojo že zafučkali, — to bi pa samo škoditi moglo i poštenu delavnosti,

3. mesto teh bi mogla država plačati, — država so pa vsi drugi tudi, to je tisti, šteri nej so agrarni interesenti i tak ne dobijo zemlo. S tem bi nastalo to, da tisti bi mogli plačati kupnino za agrarne interesenti, šteri ne dobijo zemlo, — oni bi mogli več porcije plačati, da država s tem plača veleposestnike. To pa ne mogoče, da poštenu, delajni kmeti bi plačevali, — a drugi siromacije i lahkomišleni lumpi med njimi, bi pa zabadaj meli zemlo.

Več zrokov niti ne trbej naprejšiti i vsaki lejko vidi, da država nemre plačati za siromake, nego vsaki siromak sam za sebe. Či so to kda pri volitvah obečavali gg. poslanci, da k šenki dobijte, — te so lagali i so zatajili, da mirovne pogodbe to za nemogoče so djale, — drugači pa nej mogoče, ar drugi državljani nemrejo mesto teh interesentov plačivati to z vekšo porcijo.

Zdaj že ostane samo to, da kupi sam interesent. Pitanje je samo to, da kak se rejši ta kupčija? V tem ozirih sta dve mišljenji: — Edna forma je, kak se zdaj vrši, da je dovoljeno, da sme prodati veleposestnik zemlo agr. interesentom, — druga forma pa, da država bi prevzela i plačala zemle veleposestniki, i potem razdelila na več letno odplačilo brez interesa ali pa z malim interesom za agrarne interesente.

Tu se lahko štuka človek na tom, štera forma bi bolša bila. Poglednimo zdaj edno formo i postavimo proti drugomi: —

1. Či država bi prevzela, te bi trbela za te poseo ešče desetkrat telko uradnikov k agrarni uradi, kak je jih zdaj, — te bi mogli isti v na mesto zemlo gledati, ceniti i pogajati se z interesantami, — to bi državi mnogo koštalo i zavolo toga bi mogla država telko draže dati zemlo, ali pa plačati te uradnike sama to je iz porcije drugih, šteri nej so interesenti, kaj bi bilo nepravično, i krivo. To pa vse odpadne, či sam veleposestnik se pogaja z interesentom i si sami dogovorijo ceno i odplačilo. —

2. Či bi država sama prevzela zemlo i expropriirala, ona bi mogla cejno ceno dnešnje plačati veleposestniki, ar je ona se zavezala na to v mirovnih pogodbah, — či to nebi učinila bi tožili veleposestniki našo državo pri mednarodnoj birovi i či bi potem bila obsodjena naša država tam, to odškodnino bi mogla sama država plačati i da to naj plača za volo toga pa porcijo zvišati vsem porgarom, tudi tistim, šteri ne dobijo zemlo, kaj bi pa krivo bilo za teh. Kak kupi, kak mora kupiti država zemlo, na to smo ravno pred kratkim meli peldo pri železnici Sobota-Lotmerk, kde je država plačala 12 dinarov za klafter. Či k tej šumi ešče k coj zračunamo, uradniške plače, putnine i dnevnine, te bi

mogeo koštati vsaki klafter za interesenta ešče 3—4 dinara več. To pa niti eden ne bi mogeo kupiti.

3. Ravno tak bi bilo v tem slučaju z interesom. Dnes den država tudi ne dobi falej peneze na posojilo, kak za 8—9%. Či bi pa ona po menšem bidavala zemlo, te bi tisti interese, ka falij ešče od teh 8—9%-ov, bi mogla država, oziroma v porciji vsi državljani plačati, kaj bi pa krivica bila.

4. Ešče tisto ne bi pomoglo, či bi država plačala, samo z dužno pismo in bi interesenti plačali državi, država pa sama potem veleposestnikom, ar v tem slučaju bi mogla država sploh, dokeč se odplača zemla, državi eden celi šereg uradnikov, šteri bi samo delali z izterjanjem, peneze računanje i izplačilom veleposestnikom. Ne samo, da bi goriplačala država vsako leto dosta milijonov dinarjev na te poseo, ali sami interesenti bi ostali tudi celo do konca nesigurni za svojo zemlo.

Proti tomi pa slobodna odaja je bougša za to: —

1. ar veleposestnik z drage vole i dosta rajši oda zemlo svojo agrarnim interesentom, kak pa pustiti ešče dale za tak fal arendo, kak je zdaj da skoro nikaj se ne plača i porcija je vekša, kak arenda sama, —

2. Ravno za volo toga oda tudi ešče nej samo za polovično ceno, nego tudi za četvrtino falej od kmetske zemle, —

3. Zvün toga ešče zakon sam tudi prepíše, da muss more veleposestnik fal prodati, ar drugače minister ne odobri pogodbo, — to pa za eržavo li nej nevarno, ar ze volo toga nemre iti tožiti veleposestnik državo na mednarodno sodišče, —

4. To se na kratkom poti zvrši i brez toga, da bi država imela velke izdatke, vekše izdatke za več uradništva zgubi pri interesi i tak dale.

5. Končno je vsaki zadovoljen stitim, kak se on sam poravna i pogodi i tudi nemre tista krivica se zgoditi, da bi drugi, ki ne dobijo zemlo plačivali mesto njega, to i za to vekšo porcijo.

Zato je sigurno, da država dnes nebi mogla tak kupiti i odavati zemlo, kak se pri veleposestvi trži, to je po klafteri od 2—6 dinarjev. To odgovarja tretini i tudi petini cejne kmetske zemle.

Jeli musaj more kupiti zemlo interesent?

Te zakon samo dovolj, da sme odati veleposestnik. Zakon ne sili interesenta zdaj na kupčijo, samo telko pravi, da te de musaj mogeo kupiti interesent, kda pride končni agrarni zakon.

Zgubi interesent arendo či ne kupi?

Dokeč ne pride končni zakon, ne zgubi, ali te či ne kupi zgubi.

Zakaj je to tak?

Vse zato, da se s tem tudi skrivno sili veleposestnik na to, da falej odavle i ne počaka končni agrarni zakon, štera bi silila interesente na kupčijo. Zavolo toga nej ešče povedano, kda pride te končni agrarni zakon.

Zakaj pa to tak i zakaj nej prišeo feasi agrarni zakon?

Ar država šče to fal siromakom na roke spraviti, — to pa mogoče samo po

takšem načini, ar drugače bi se mogla cejna vrednost kak kupnina določiti. To pa zato, ar je država na to vezana 267 §-om Saint Germainse mirovne pogodbe i z 250 §-om Trianonske pogodbe.

Ka sledi iz toga?

Da končni agrarni zakon mora potpuno ceno določiti i da je ta vlapa, štera te zakon za fakultativni odkup tak izmislila, je to prefrigano dobro napravila za siromake, — nej zaman, da so to radičevci i njihov minister napravila.

Kaj je bogše vsled toga, kupiti, ali pa čakati?

Glede cene po končni zakon sigurno slabše za interesente ravno iz zgornjih razlogov. Ali što se pogodi, tisti mora tudi plačati, — zato samo se naj takši pogaja, šteri takše pogoje i takšo ceno dobi, da more spuniti svojo obvezo, ar drugače prvele zgibi zemlo, kak končni zakon prijde.

Istina je vsled toga kak Klekl pravijo — „Što kupi, lahko zgubi, — što pa ne kupi, nemre dobiti?“

To je slabovolna zavijanje mišljenja zakona, da volo vzeme kupci, gde šteč i od koga šteč kupiš, či ne plačaš, zgubiš zemlo. To je splošno tak. Tak je tudi po tem zakoni. Či ne plača, te veleposestnik dobi pravico, da slobodno prosi od agr. urada, da se tistomi vzeme zemla i se potem da drugomi.

(Nadaljevamo.)

Našoj bratji!

Či gdé komi hiža gori, bi nespametno bilo iskati zrok ognja, ali pa kaj drugo delati, na peldo denem, stenice klati, mesto branjenja. Gda je ogenj, té gasiti trbe. Pa vsi morejo vkup spametno delati, ne vsaki zasebe, tak se samo lelko obranijo nevole. Prinas so velke nevole. Preveč je veliko siromaštvo. Bog zna, kakša bode zima! Kelko siromakov je zdaj že puno misli, kak de si oblačo dečico, kak de je hrano, kak de je dao včiti, i t. d. Kak so stave dnes den, nemremo čakati nikaj bogšega, dokeč ne bodo nove volitvi. Ka je mogoče učiniti zdaj v etoj teškoj stavi, jedino: Narod more sam sebe pomagati i močno vkup držati. Naši očakov očacije so ovo našo zemlo blagoslovili z molitvami, skuzami, i znojom svojega delanja, Oni so jo nam ostavili, naj mo na njoj srečni, blaženi. Zdaj tudi vsaki dober roditelo, nemisli samo na svojo deco, nego premišlava na daléčo prišestnost, na bodočnost vnukov. Trnok smeta naroda srečo nesložnost, -mržnja, srditost, nepriateljstvo.

Očacije tistim ljudem, ki dnes den mrzijo na eden ovoga, so bili eden drugomi kak dober brat i ljublena sestra. Nje ešče vgrobi

peče, zakaj njuvi nasledniki so ne v lubeznosti! Pamet nam tolnači, ka samo s priateljstvom, složnostjov i lubeznostjov pridemo napre. Bog zapovedava vu velkoj zapovedi: lübi bližnjega, kak sam sebe. Prekmurski narod more edna velika sveta lübeznost vjediniti! Vsi moremo postati kak dobra bratja, i drage sestre. Vsaki človek de té najbogša kotriga, svoje cerkvi či de največ lübeznosti raširjavao. Vsaki človek de te največši sin našega dragoga Prekmurja či de kak najbolje pomagao bližnjega i služo njemi. Dosta želeti od žitka i od bližnjega za sebe, zapovedavati, gizdavi, škrtavi biti to je ne velko delo. To lejko včini naj vekši norc tudi! Ali nikaj ne zdigne človeka tak visiko, kak dobrovolnost za vsakoga, pripravnost služiti bližnjemi. Služiti ne samo priatelom, nego služiti brezi mržnje, brezi zamernosti onomi, što je nas zbantüvao, to je največše, najlepše delo, gvüsnio ka je vekše kak eden veliki grad zrúšiti z štukami, ali bojno dobiti.

Aldüvati trüd, lübeznost, kak mati, da cejle noči aldüje bežeznomi deteti, peneze aldüje za doktora, vrastvo, i t. d. Pa što bi pravo, ka je mati nej svéta, velka vu svojoj lübeznosti. (Nadaljevamo.)

GOSPODARSTVO.

Tržne cene.

Dolnja-Lendava, 11. jula.

100 kg. pšenice	340 Din
„ „ žita	220 „
„ „ ovsa	180 „
„ „ kukorce	160 „
„ „ hajdine	250 „
„ „ Prosa	210 „

PENEZI.

Zagreb 11. jula.

1 Dolar	56.68 Din
1 Schilling	8 „
1 Češka K.	1.67 „
20 zlati K.	210— „
1 francoski fr.	1.62 „
1000 madžarski K.	0.79 „
1 Šveicki fr.	10.98 „
1 italijanska lira	2.02 „
100 dinarov v Zürichu	9.13 Fr.

Žitna.

MESO.

1 kg. govedine	13 Din
„ „ teletine	18 „
„ „ svinskoga	18 „
„ „ špeja	24 „
„ „ masti	30 „

Edno jajce 75 par.